

ODRŽIVI
RAZVOJ
ZA SVE

MLADI I CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA

Naručilac: TIMOČKI OMLADINSKI CENTAR
2021. godina

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

Sprovedeno od strane:

Istraživanje je sprovedeno u okviru Platforme "Održivi razvoj za sve", koju podržavaju vlade Švajcarske i Nemačke, a implementira Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH.

Za više informacija molim vas kontaktirajte info@sdgs4all.rs

KVANTITATIVNO ISTRAŽIVANJE

MLADI I CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA

METODOLOGIJA KVANTITATIVNOG ISTRAŽIVANJA

Istraživački instrument: upitnik	Veličina uzorka: 759 ispitanika/ca
Istraživačka tehnika - tehnika prikupljanja podataka: online upitnik	Broj pitanja: 16 (prosta i višestruka pitanja) Grupe pitanja: 4 (Sociodemografski podaci - 7; Informisanost o ciljevima održivog razvoja - 5; Stavovi o ciljevima održivog razvoja – 3; Najvažniji ciljevi održivog razvoja - 1) Tip pitanja: otvorena pitanja, zatvorena pitanja - ponuđeni odgovori: ordinalni, nominalni i skale
Ciljana populacija: mladi u Srbiji (15-30 godina)	Realizacija: 15.9. – 2.10. 2021. godine
Tip uzorka: reprezentativni, slučajni, stratifikovani uzorak na osnovu: pola, godina, regiona stanovanja, naselja i tipa naselja	Poststratifikacija na osnovu: pola, godina, regiona stanovanja, naselja, tipa naselja i obrazovanja
Marginalne greške sa nivoom pouzdanosti od 95%: Za incidencu 50% je +/- 3.56 Za incidencu 10% je +/- 2.13 Za incidencu 5% je +/- 1.55	Program obrade podataka: Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) Frekvencije, procenti, krostatulacije, Testovi (One-Way ANOVA, Independent Samples T Test) Nivoi značajnosti: prikazani za sve rezultate jednako ili ispod = $p < 0.05^*$

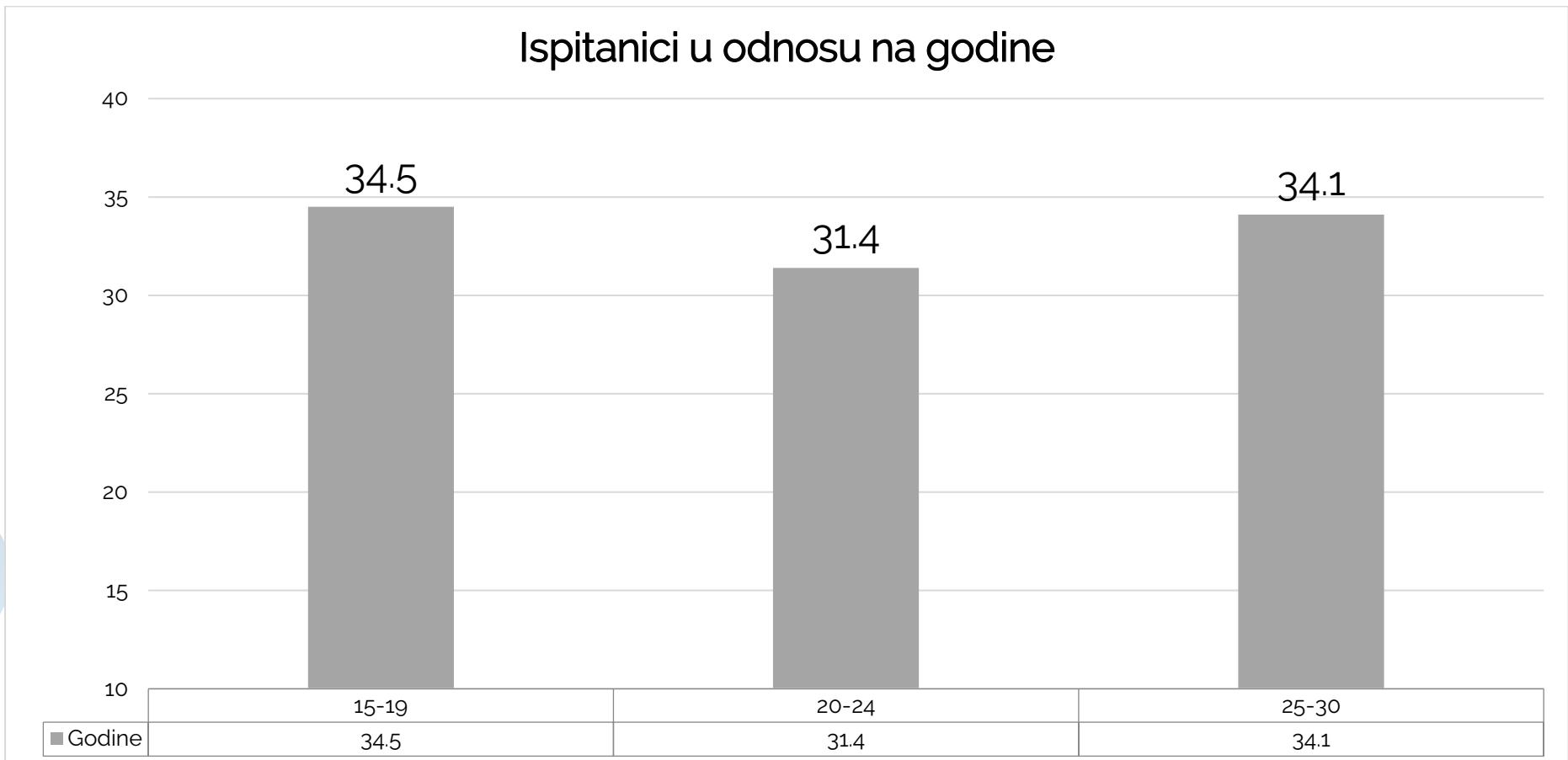
REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Socio- demografska pitanja

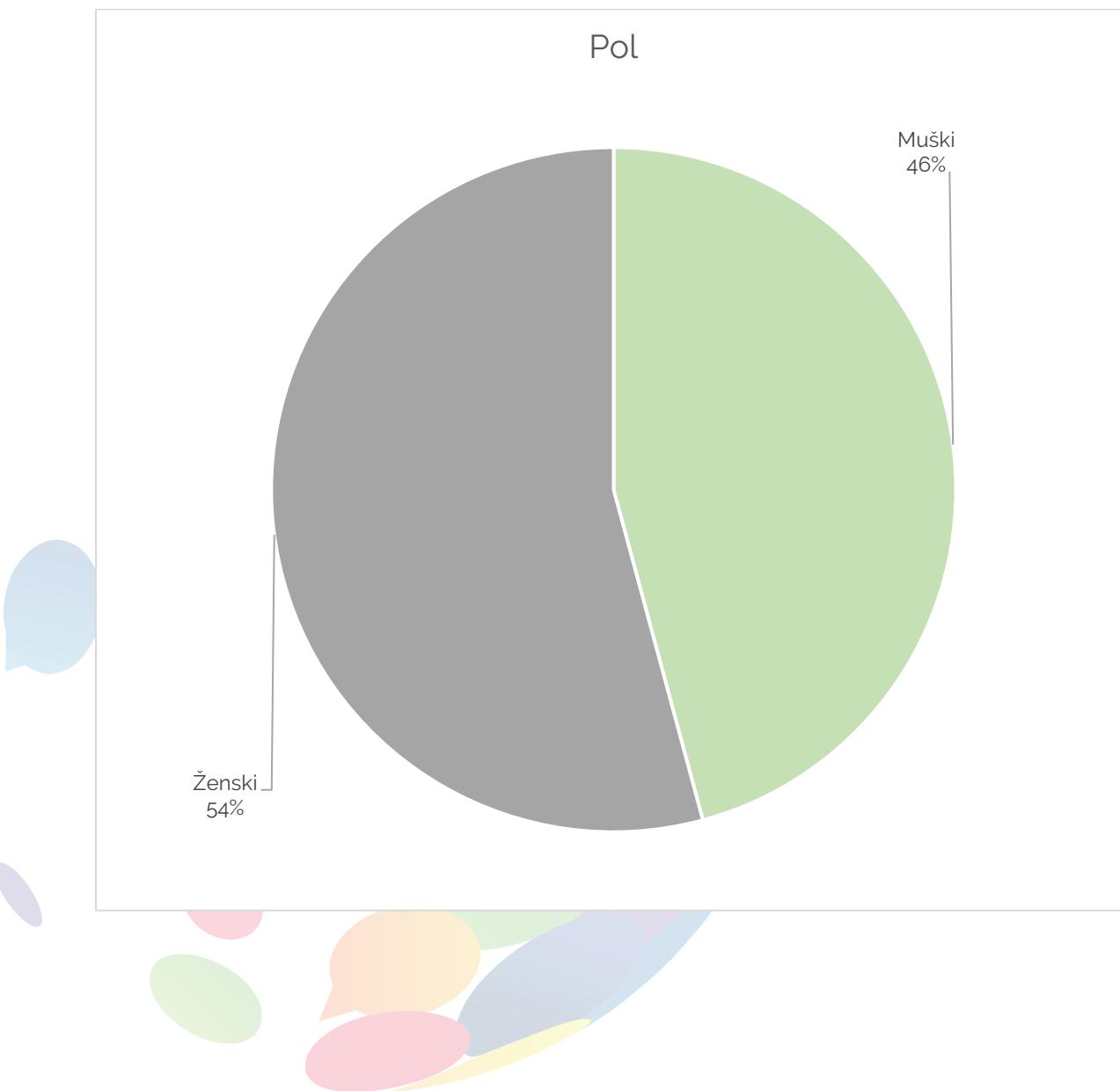

1. Godine ispitanika

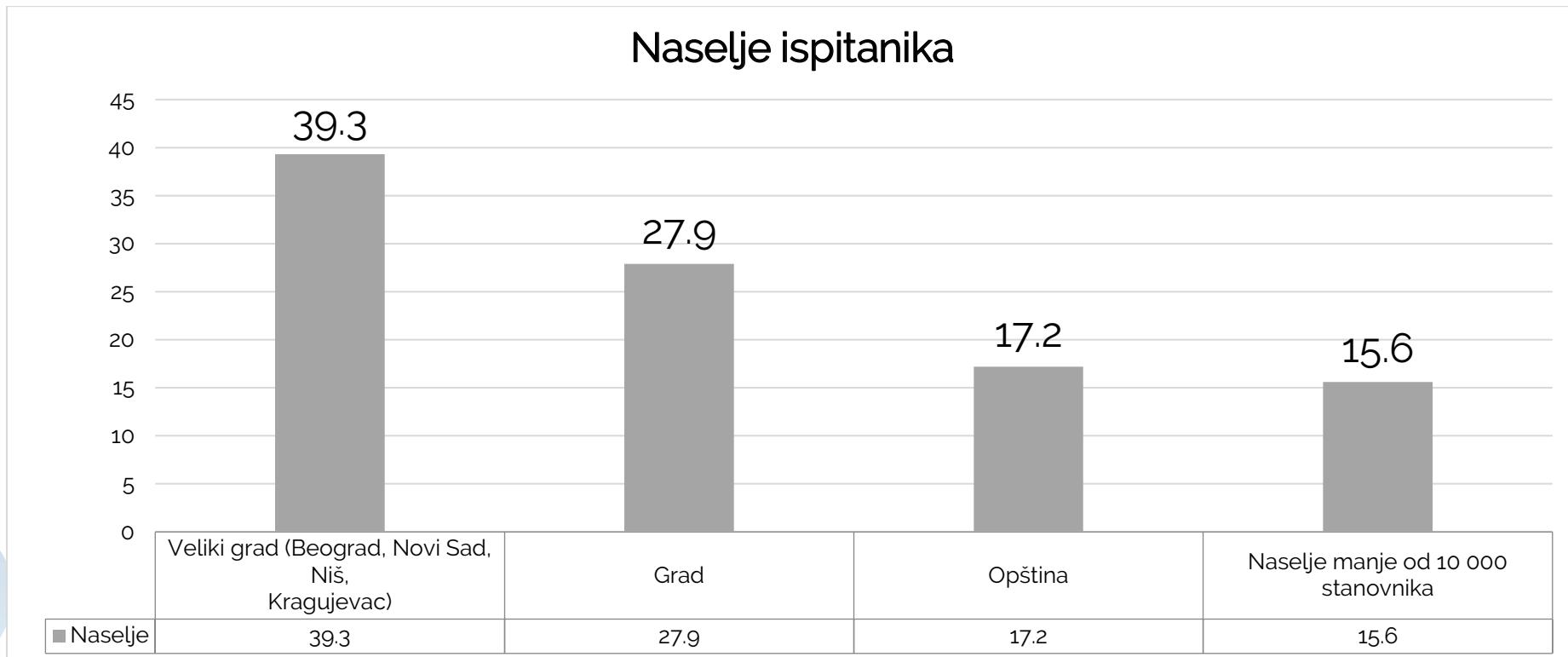
U uzorku su približeno ravnopravno zastupljeni ispitanici svih starosnih kategorija u skladu sa opštom populacijom mladih.

2. Pol ispitanika

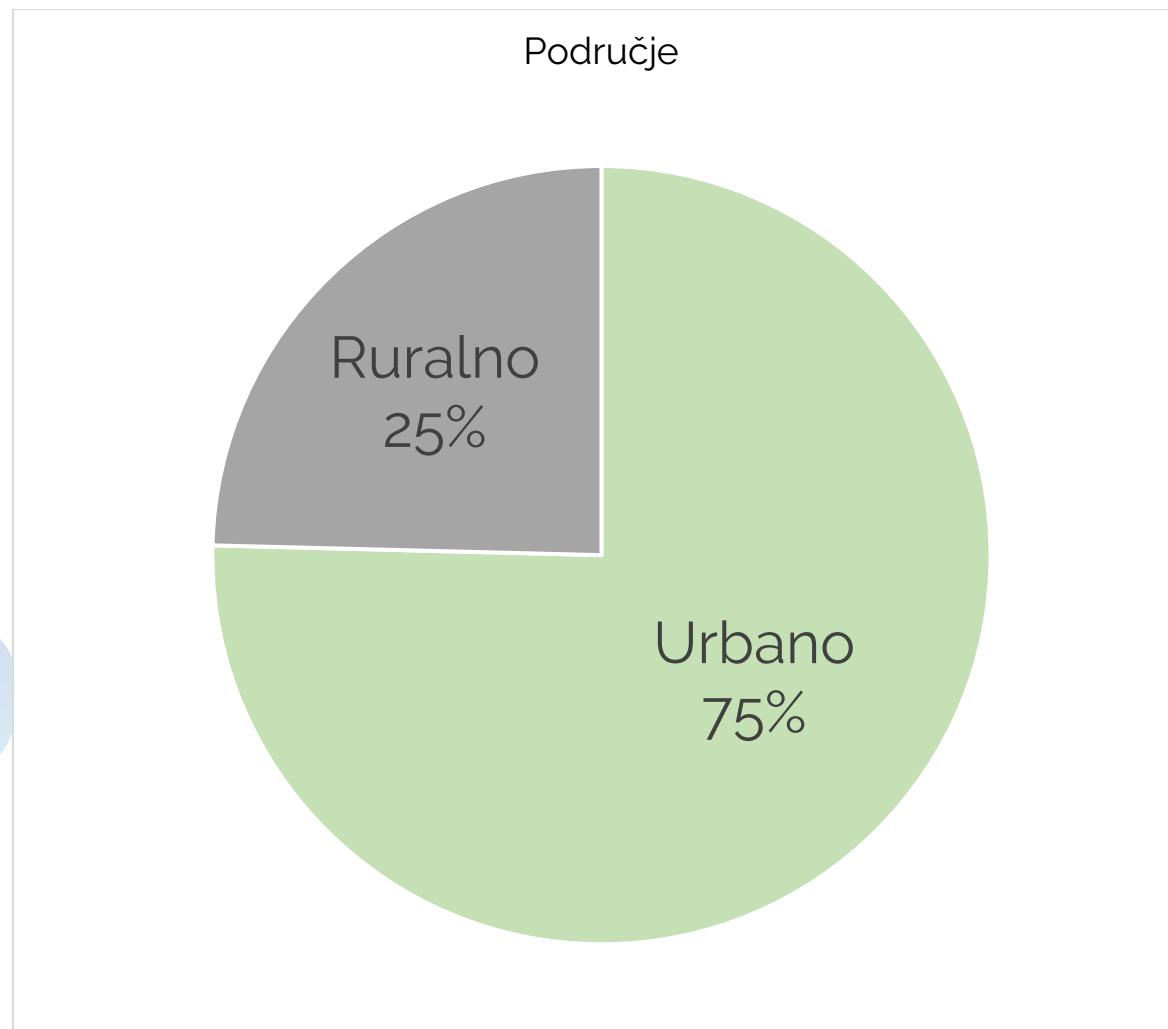
Podjednaka je zastupljenost polova ispitanika u uzorku u skladu sa opštom populacijom mladih.

3. Naselja u kome žive ispitanici

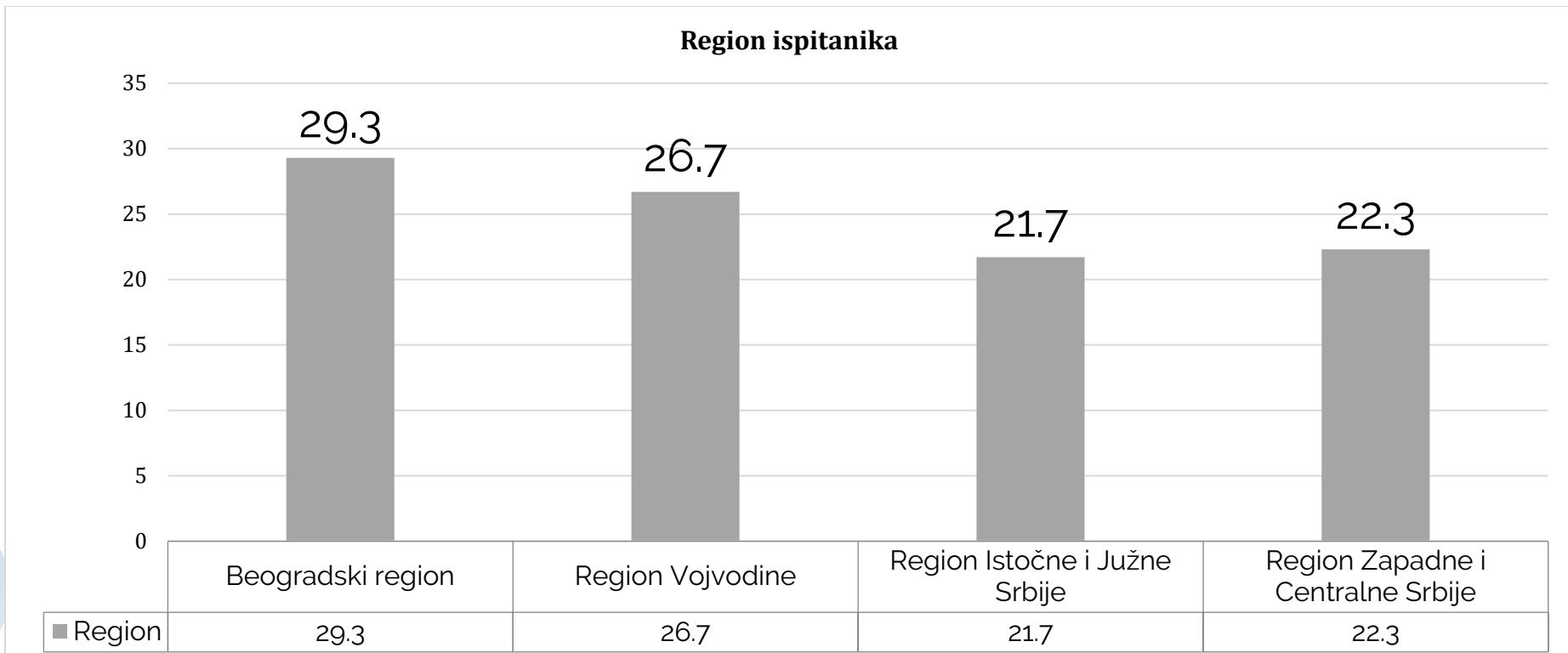
U uzorku su zastupljeni ispitanici iz svih struktura naselja u skladu sa distribucijom opšte populacije iz ciljne grupe mladih.

4. Tip naselja ispitanika

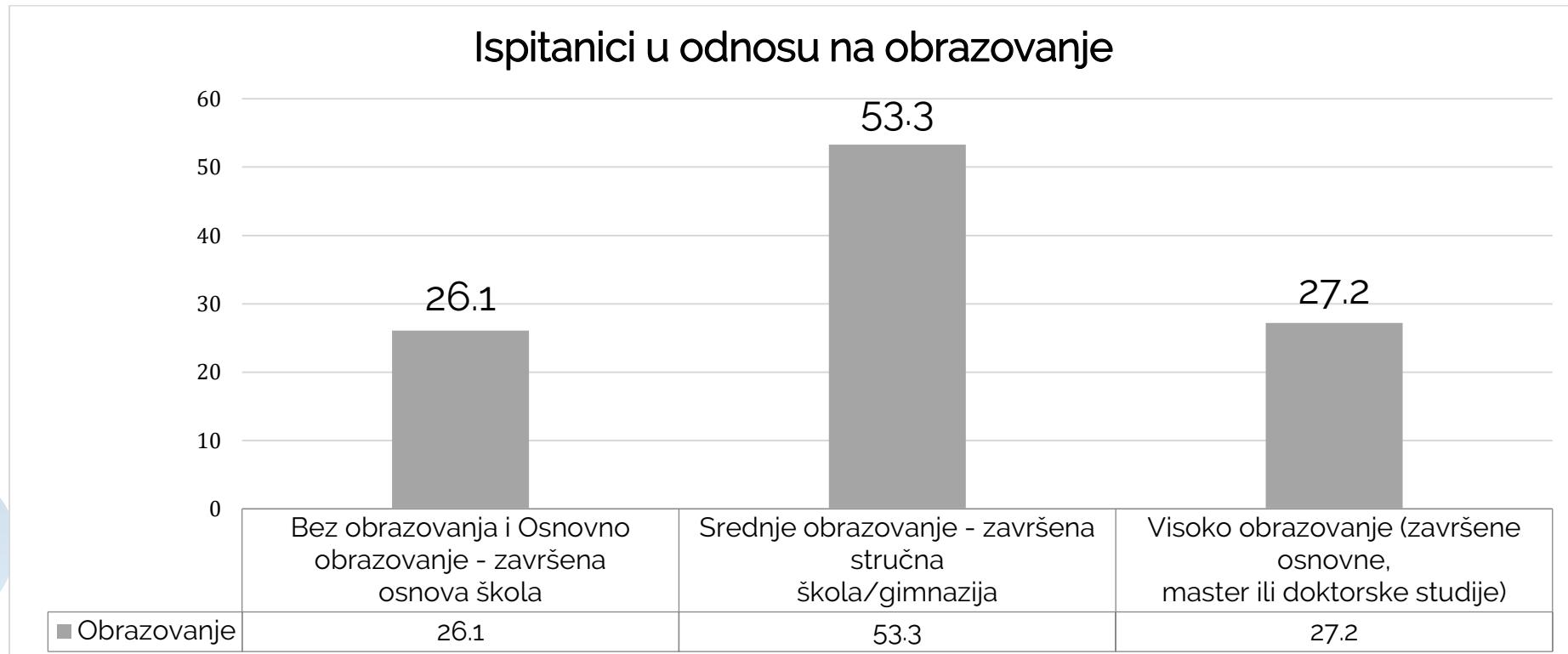
U odnosu na tip naselja (područje) ispitanika, distribucija uzorka odgovara opštoj populaciji mladih.

5. Region u kome žive ispitanici

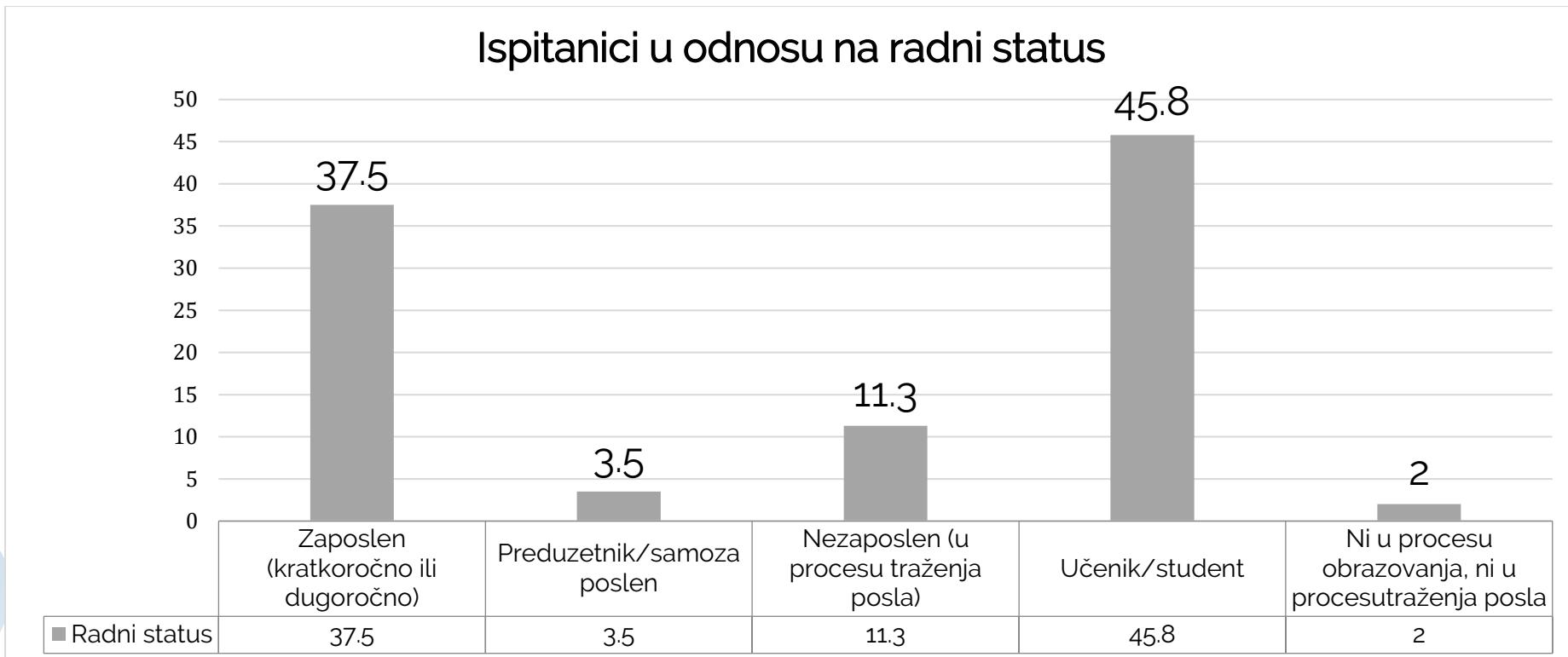
U uzorku su podjednako zastupljeni ispitanici iz svih regiona Republike Srbije u skladu sa distribucijom u opštoj populaciji mladih.

6. Najviši nivo završenog obrazovanja ispitanika

U uzorku su ravnomerno zastupljeni ispitanici iz svih obrazovanih kategorija u odnosu na opštu populaciju mladih.

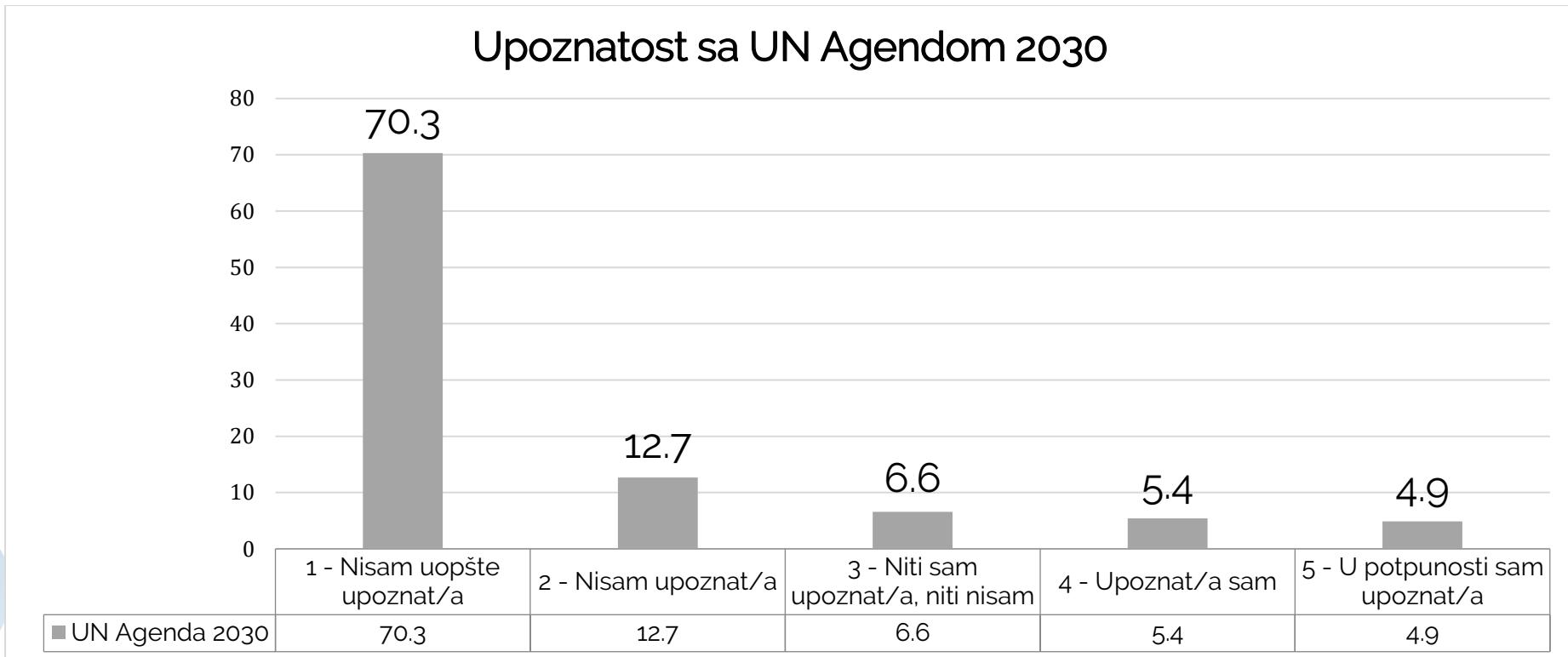
7. Radni status ispitanika

U uzorku su ispitanici u odnosu na radni status podjednako zastupljeni kao u opštoj populaciji mladih.

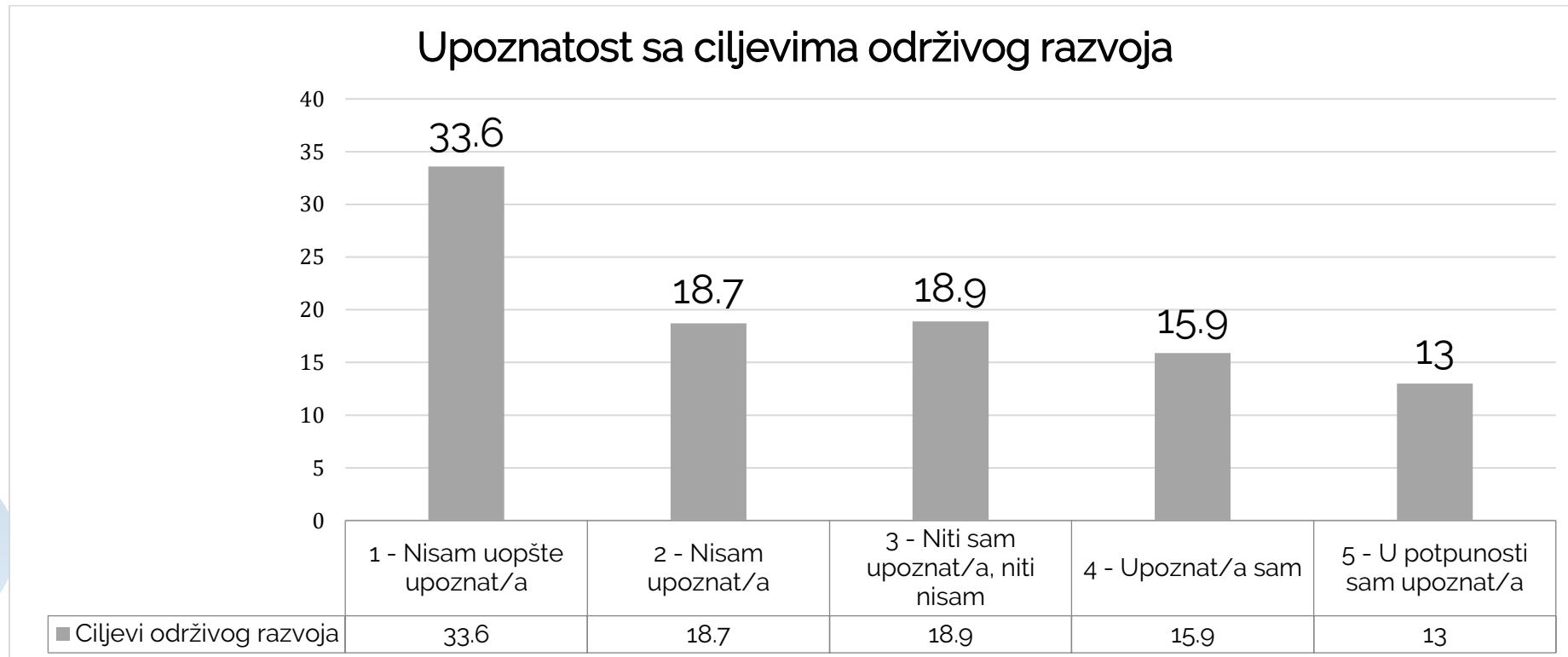
Informisanost o ciljevima održivog razvoja

8. Koliko ste upoznati sa UN Agendom 2030?

7 od 10 (70.3%) mladih osoba uopšte nije upoznato sa UN Agendom 2030. Tek svaka dvadeseta mlada osoba (4.9%) je stava da je u potpunosti upoznata sa UN Agendom 2030.

9. Koliko ste upoznati sa ciljevima održivog razvoja

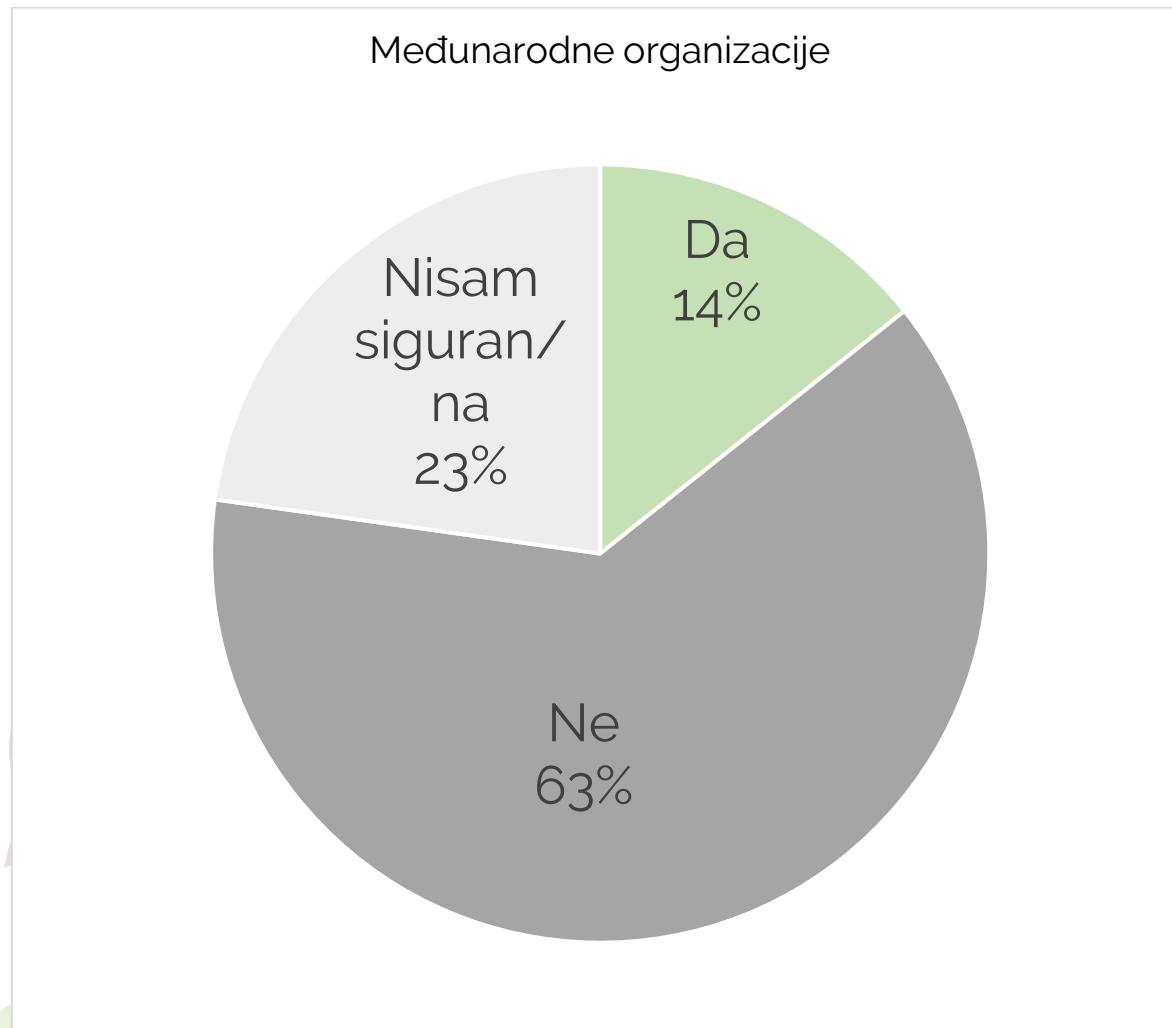
Trećina mlađih (33.6%) kaže da uopšte nije upoznata sa ciljevima održivog razvoja. Tek 13% mlađih je stava da je u potpunosti upoznata sa ciljevima održivog razvoja.

10. Da li znate koliko ima ciljeva održivog razvoja?

Više od polovine (51.1%) mladih uopšte ne zna koliko ima ciljeva održivog razvoja. Tek 11.1% mladih je stava da u potpunosti zna sve ciljeve održivog razvoja.

11. Da li znate neku domaću ili međunarodnu instituciju ili organizaciju koja radi na realizaciji ciljeva održivog razvoja?

Skoro 2/3 mladih ne zna nijednu domaću ili međunarodnu instituciju ili organizaciju koja radi na realizaciji ciljeva održivog razvoja. Samo 14% je odgovorilo da zna.

12. Ukoliko ste na prethodno pitanje odgovorili sa "Da" ili da "Niste sigurni", da li možete da nam napišete na koju instituciju ili organizaciju ste mislili:

UN agencije
Ujedinjene Nacije
UNDP Serbia, UN Serbia
UNDP

Ne davimo Beograd
AIESEC
Organizacije koje spadaju u sistem

UN
EU
Aiesec
UNDP

Ujedinjene nacije
Ujedinjene nacije i njihove organizacije (UNDP, UNEA...)
Ujedinjene Nacije
Aiesec, Unicef

Ajsek
WWF
AIESEC
Hoteli neki
UNICEF Srbija
Eko svet
NASA
AIESEC
AIESEC
WWF

Unicef, Aiesec, WWF, Greenpeace
AIESEC omladinska studentska organizacija

Ikea
Unicef
Privredna komora Srbije
UNESCO, OKRA

UN
Future Generations
WWF

Nije vezano za pitanje ali mislim da bi bilo super kada bi se održavale akcije na nedeljnem nivou kako bi barem malo očistili nasu planetu. :)
unicef
CSE Forum, Smart kolektiv...
AIESEC
Unija srednjoškolaca (UNSS)
UNDP, Banka za obnovu i razvoj, OIE Srbija, UNICEF
UNEP, CSD ili Komisija za održivi razvoj na međunarodnom nivou.
Takođe, na državnom nivou, to bi trebalo da bude posao Ministarstva poljoprivrede, Ministarstva za zaštitu životne sredine, i slično, ali i industrija

koje su u vlasništvu države, kao i onih u privatnom vlasništvu.

UNDP
Saobraćajni fakultet
Aiesec
Mladi istraživači Srbije, Ujedinjene Nacije, Aisec
Undp
Sansa udruzenje građana - Nova Sansa za mlade

UN
Ne prljaj, nemas izgovor
Vlada Republike Srbije
World Health Organisation
UNDP
IUCN
Mnk poput H&M, Zare...

UNDP
AIESEC
Ujedinjene nacije, ekoloske organizacije
Lice u lice (časopis)
Eko straza
BOŠ
Lidl Srbija
Ujedinjene nacije

TOC
volonterska organizacija AIESEC
Lokalna akcionala grupa (Lag)

Klima101

Ipard

EU

Ministarstvo poljoprivrede

Savetodavne službe

Agencije za preduzetnike

UNDP

Timočki Omladinski Centar, Savez
izviđača Srbije,

UNDP

UNDP

Ministarstvo za evropske integracije

Agencija za odrzivi razvoj

Oriflame kompanija

Moguće je da znam za neku, ali ne
znam da je to takva institucija.

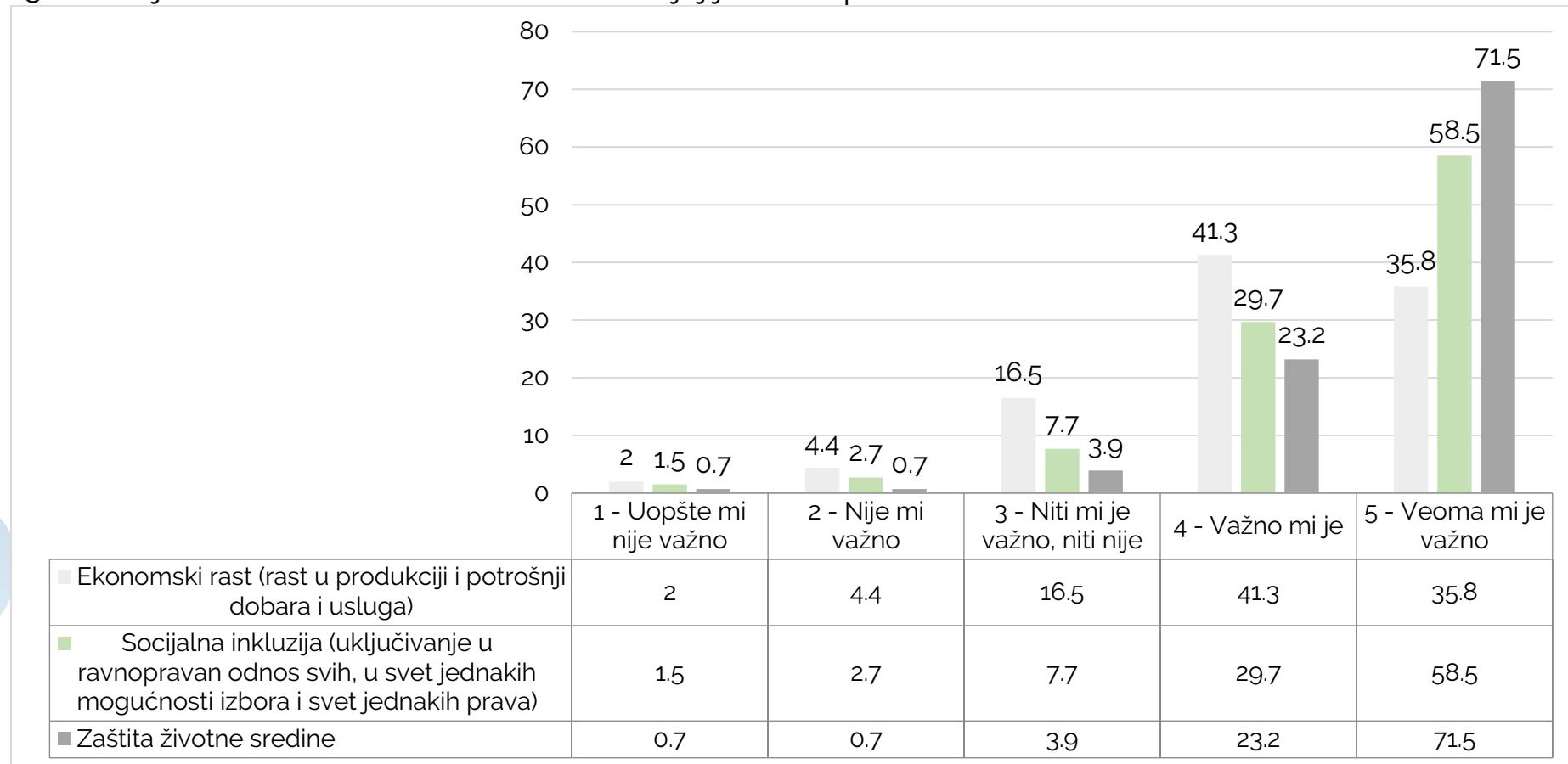
Verovatno vićim me pitate rekao
bih?haahahahahh - D.S.

UN
Unicef
UN, Ekonomski i socijalni savet UN,
UNDP...
Vatikan
Ujedinjene nacije
Mi smo propala zemlja
Undp
Undp
možda zavrešena osnovna škola
unicef
Lidl, Milka, Next sokovi.
Singidunum
Visoka poslovna skola "Novi Beograd"
NIS
Ministarstvo zaštite životne sredine
Unicef
FORCA
UN

Sumarski Fakultet, Ministarstvo
Poljoprivrede Sumarstva i
Vodoprivrede
Bolnica
UNDP, Mladi istraživači Srbije
Svetska banka Ibrd
Serbia Organika
Balada Republike Srbije
Svet bez gladi, Ravнопрavnost,
Cuvanje životne sredine
Unicef
Tesla, itd
Ujedinjene nacije.
Neka firma koja se bavi biljkama
UNICEF
Evropska unija radi na povelji Green
Balkan mislim.
Možda EPS, bar mi zvuči logično
NIS
WWF
Kancelarija mladih

Stavovi o ciljevima održivog razvoja

13. Koliko je za Vas važno da živite u državi kojoj je među prioritetima:

U odnosu na prioritete grupisanih ciljeva životnog razvoja, mladima je najvažnija zaštita životne sredine (da im je važno – odgovori 4 i 5, odgovorilo je 94.7% mladih ispitanika).

13a. Koliko je za Vas važno da živite u državi kojoj je među prioritetima

Ciljevi	Prosečna ocena:	Razlike u odgovorima:
Ekonomski rast (rast u produkciji i potrošnji dobara i usluga)	4.04	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na starosne grupe mlađih (sa rastom godina, raste i važnost ovih ciljeva održivog razvoja). U odnosu na tip naselja (mladima u naseljima manjim od 10 000 stanovnika je veća važnost). U odnosu na tip naselja – područje (mladima u ruralnim područjima je veća važnost). U odnosu na region (mladima u Istočnoj i Južnoj Srbiji je veća važnost). U odnosu na stepen obrazovanja (mladima sa visokim obrazovanje je veća važnost). U odnosu na radni status (mladima koji su zaposleni je veća važnost).
Socijalna inkluzija (uključivanje uravноправан однос свих, у свет jednakih moguћности избора и свет jednakih prava)	4.41	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na pol (mladim ženama je veća važnost ovih ciljeva održivog razvoja). U odnosu na tip naselja (mladima u velikim gradovima je veća važnost). U odnosu na tip naselja – područje (mladima u urbanim područjima je veća važnost). U odnosu na radni status (mladima koji su učenici/studenti i koji su nezaposleni je veća važnost).
Zaštita životne sredine	4.64	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na pol (mladim ženama je veća važnost ovih ciljeva održivog razvoja). U odnosu na tip naselja (mladima u velikim gradovima je veća važnost). U odnosu na radni status (mladima koji su učenici/studenti je veća važnost).

14. Koliko je za Vas važno da živite u državi (1 – Uopšte mi nije važno; 5 – Veoma mi je važno)

Cilj:	Prosečna ocena:	Razlike u odgovorima:
Bez siromaštva	4.56	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na starosne grupe mlađih (mladima iz najstarije grupe mlađih (25-30) veća je važnost ovog cilja održivog razvoja). U odnosu na pol (mladim ženama je veća važnost). U odnosu na region (mladima u Istočnoj i Južnoj Srbiji je veća važnost). U odnosu na radni status (mladim preduzetnicima je veća važnost).
Bez gladi	4.76	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na pol (mladim ženama je veća važnost). U odnosu na radni status (mladim preduzetnicima je veća važnost).
Sa univerzalnom pokrivenošću zdravstvenom zaštitom	4.76	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na pol (mladim ženama je veća važnost). U odnosu na tip naselja (mladima u velikim gradovima je veća važnost). U odnosu na stepen obrazovanja (mladima sa srednjim i visokim obrazovanje je veća važnost).
U kojoj je svima dostupno besplatno i kvalitetno obrazovanje	4.76	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na pol (mladim ženama je veća važnost). U odnosu na tip naselja (mladima u velikim gradovima je veća važnost).

U kojoj postoji rodna ravnopravnost	4.57	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na pol (mladim ženama je veća važnost – 4.73 nasuprot 4.37 kod mladih muškaraca). U odnosu na tip naselja (mladima u velikim gradovima je veća važnost). U odnosu na region (mladima u regionu Beograda je veća važnost).
U kojoj je pristup čistoj pijaci vodi i sanitaciji dostupan svima	4.86	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na region (mladima u regionu Centralne i Zapadne Srbije je niža važnost u odnosu na ostale regije).
U kojoj je pristup dostupnoj, pouzdanoj, održivoj i modernoj energiji dostupan svima	4.59	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na pol (mladim ženama je veća važnost). U odnosu na region (mladima u Istočnoj i Južnoj Srbiji je veća važnost). U odnosu na stepen obrazovanja (sa rastom stepena obrazovanja raste i važnost).
Dostojanstvenog rada i održivog ekonomskog rasta	4.57	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na starosne grupe mladih (sa rastom godina, raste i važnost). U odnosu na pol (mladim ženama je veća važnost). U odnosu na stepen obrazovanja (sa rastom stepena obrazovanja raste i važnost).
U kojoj se investira u infrastrukturu i inovacije	4.39	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na starosne grupe mladih (sa rastom godina, raste i važnost). U odnosu na stepen obrazovanja (sa rastom stepena obrazovanja raste i važnost). U odnosu na radni status (mladima koji su zaposleni i preduzetnicima je veća važnost).

U kojoj se smanjuju nejednakosti	4.57	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na pol (mladim ženama je veća važnost). U odnosu na region (mladima u Istočnoj i Južnoj Srbiji je veća važnost). U odnosu na stepen obrazovanja (sa rastom stepena obrazovanja raste i važnost).
Bezbednih i održivih gradova i pristupačnog stanovanja	4.54	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na pol (mladim ženama je veća važnost). U odnosu na tip naselja (mladima u velikim gradovima je veća važnost). U odnosu na tip naselja – područje (mladima iz urbanih područja je veća važnost). U odnosu na stepen obrazovanja (sa rastom stepena obrazovanja raste i važnost).
Odgovorne potrošnje prirodnih resursa i odgovorne proizvodnje	4.63	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na pol (mladim ženama je veća važnost). U odnosu na tip naselja (mladima u velikim gradovima je veća važnost). U odnosu na region (mladima u regionima Beograda i Vojvodine je veća važnost). U odnosu na stepen obrazovanja (mladima sa visokim obrazovanje je veća važnost).
Smanjenja klimatskih promena i ublažavanja katastrofa izazvanih klimatskim promenama	4.71	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na pol (mladim ženama je veća važnost). U odnosu na tip naselja (mladima u velikim gradovima je veća važnost). U odnosu na stepen obrazovanja (sa rastom stepena obrazovanja raste i važnost).

Održivog upravljanja i zaštite morskih i priobalnih ekosistema od zagađenja sa kopna	4.61	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na pol (mladim ženama je veća važnost). U odnosu na region (mladima u regionima Beograda i Vojvodine je veća važnost).
Zaštite i očuvanje zemljišta i šuma	4.77	Ne postoji statistički značajna razlika u odgovorima.
Mira, pravde i snažnih institucija	4.73	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na pol (mladim ženama je veća važnost).
Globalne solidarnosti i saradnje svih država	4.43	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na pol (mladim ženama je veća važnost).

15. Koliko bi Srbija do 2030. godine trebalo da radi i ulaže resursa za sledeće ciljeve: (1 – Uopšte ne bi trebalo da se radi na tome; 5 – Veoma puno bi trebalo da radi na tome)

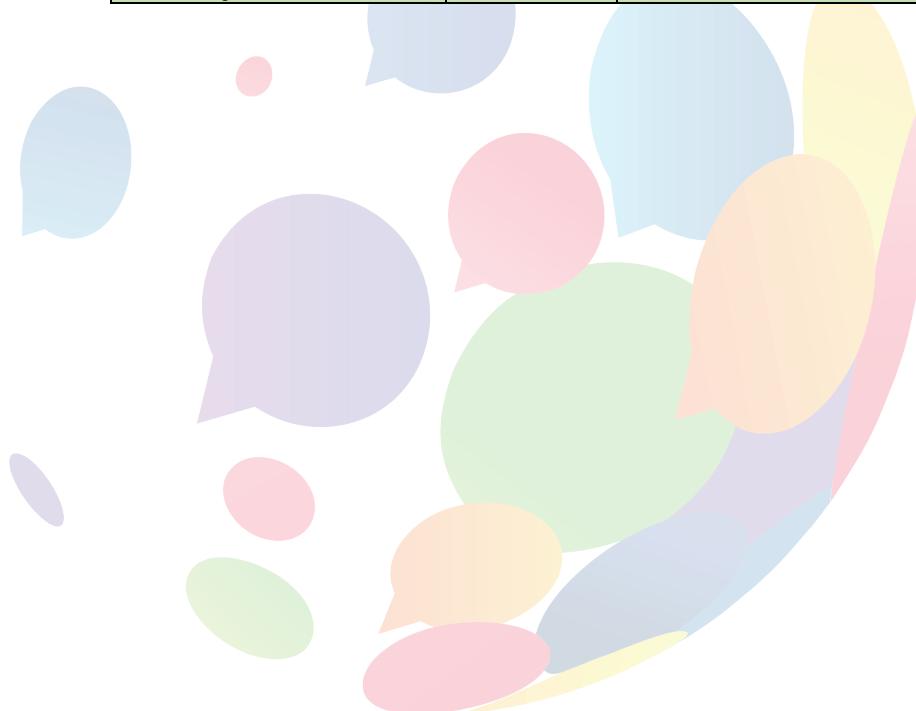
Cilj:	Prosečna ocena:	Razlike u odgovorima:
Smanjenju siromaštva	4.57	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na pol (mlade žene smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse). U odnosu na tip naselja – područje (mladi iz ruralnih područja smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse)
Smanjenju gladi	4.52	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima:

		U odnosu na pol (mlade žene smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse).
Jačanju univerzalne zdravstvene zaštite	4.57	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na starosne grupe mlađih (sa rastom godina, raste i stav da bi država trebalo više da ulaže resurse). U odnosu na pol (mlade žene smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse). U odnosu na stepen obrazovanja (sa rastom stepena obrazovanja raste i stav da bi država trebalo više da ulaže resurse).
Unapređenju dostupnosti i kvaliteta obrazovanja	4.59	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na pol (mlade žene smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse). U odnosu na tip naselja (mladi iz velikih gradova smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse).
Unapređenju rodne ravnopravnosti	4.24	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na pol (mlade žene smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse – 4.41 u odnosu na 4.04 mlađih muškaraca). U odnosu na tip naselja (mladi iz velikih gradova smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse).
Jačanju snabdevanjem ispravnom vodom i obnavljanju ekosistema koji ima veze sa vodom	4.69	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na starosne grupe mlađih (sa rastom godina, raste i stav da bi država trebalo više da ulaže resurse). U odnosu na pol (mlade žene smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse).

Podsticanju snabdevanjem jeftinom i čistom energijom	4.66	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na pol (mlade žene smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse). U odnosu na stepen obrazovanja (mladi sa visokim obrazovanjem smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse).
Unapređenju uslova rada i ekonomskom rastu	4.60	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na radni status (mladi zaposleni i preduzetnici smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse).
Investiranju u infrastrukturu i inovacije	4.33	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na starosne grupe mladih (mladi iz najstarije grupe od 25 do 30 godina smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse). U odnosu na tip naselja – područje (mladi iz ruralnih područja smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse). U odnosu na stepen obrazovanja (sa rastom stepena obrazovanja raste i stav da bi država trebalo više da ulaže resurse).
Smanjenju nejednakosti	4.44	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na pol (mlade žene smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse). U odnosu na region (mladi iz tri regiona osim Beograda smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse).
Stvaranju bezbednih i održivih gradova i pristupačnog stanovanja	4.41	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na pol (mlade žene smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse). U odnosu na tip naselja (mladi iz velikih gradova smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse).

		U odnosu na stepen obrazovanja (sa rastom stepena obrazovanja raste i stav da bi država trebalo više da ulaže resurse).
Podsticanju odgovorne potrošnje prirodnih resursa i odgovorne proizvodnje	4.65	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na pol (mlade žene smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse). U odnosu na tip naselja (mladi iz velikih gradova smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse). U odnosu na region (mladi iz regiona Beograda i Vojvodine smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse).
Podsticanju smanjenja klimatskih promena i ublažavanja katastrofa izazvanih klimatskim promenama	4.66	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na pol (mlade žene smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse). U odnosu na region (mladi iz regiona Beograda i Vojvodine smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse). U odnosu na stepen obrazovanja (sa rastom stepena obrazovanja raste i stav da bi država trebalo više da ulaže resurse).
Podsticanju održivog upravljanja i zaštite morskih i priobalnih ekosistema od zagadenja sa kopna	4.46	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na starosne grupe mladih (mladi iz najstarije grupe od 25 do 30 godina smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse). U odnosu na pol (mlade žene smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse). U odnosu na tip naselja – područje (mladi iz urbanih područja smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse). U odnosu na region (mladi iz regiona Beograda, Vojvodine i Istočne i Južne Srbije smatraju

		da bi država trebalo više da ulaže resurse).
Zaštititi očuvanju zemljišta i šuma	4.75	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na stepen obrazovanja (sa rastom stepena obrazovanja raste i stav da bi država trebalo više da ulaže resurse).
Jačanju mira, ostvarivanju pravde i izgradnji snažnih institucija	4.62	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na pol (mlade žene smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse). U odnosu na region (mladi iz regiona Beograda, Vojvodine i Istočne i Južne Srbije smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse).
Jačanju globalne solidarnosti i saradnje svih država	4.39	Postoji statistički značajna razlika u odgovorima: U odnosu na pol (mlade žene smatraju da bi država trebalo više da ulaže resurse).

Najvažniji ciljevi održivog razvoja

16. Molimo Vas da izaberete pet najvažnijih ciljeva održivog razvoja za Vas i da im date bodove 1, 2, 3, 4 i 5. Bodujte šta Vam je najvažnije - "Država:", ispitanici su prema važnosti na naredni način poređali ciljeve održivog razvoja:

1.	U kojoj je svima dostupno besplatno i kvalitetno obrazovanje	10.	Dostojanstvenog rada i održivog ekonomskog rasta
2.	Sa univerzalnom pokrivenošću zdravstvenom zaštitom	11.	U kojoj je pristup dostupnoj, pouzdanoj, održivoj i modernoj energiji dostupan svima
3.	Bez gladi	12.	U kojoj postoji rodna ravnopravnost
4.	Bez siromaštva	13.	U kojoj se smanjuju nejednakosti
5.	U kojoj je pristup čistoj pijaci vodi i sanitaciji dostupan svima	14.	Bezbednih i održivih gradova i pristupačnog stanovanja
6.	Smanjenja klimatskih promena i ublažavanja katastrofa izazvanih klimatskim promenama	15.	Održivog upravljanja i zaštite morskih i priobalnih ekosistema od zagađenja sa kopna
7.	Zaštite i očuvanje zemljišta i šuma	16.	Globalne solidarnosti i saradnje svih država
8.	Odgovorne potrošnje prirodnih resursa i odgovorne proizvodnje	17.	U kojoj se investira u infrastrukturu i inovacije
9.	Mira, pravde i snažnih institucija		

II **KVALITATIVNO ISTRAŽIVANJE**

METODOLOGIJA KVALITATIVNOG ISTRAŽIVANJA

Kvalitativno istraživanje je realizovano putem fokus grupe.

a) Organizacija kvalitativnog istraživanja (fokus grupa)

Način prikupljanja podataka: fokus grupa - F2F (uživo ili preko ZOOM-a u zavisnosti od epidemioloških mera)

Instrument istraživanja: Vodič za razgovor do 25 pitanja (glavni istraživač vodi razgovor u okviru fokus grupe, asistent – istraživač vodi beleške)

Vreme: do 120 minuta

Učesnici: mladi u Republici Srbiji (6 do 10 učesnika)

Broj fokus grupa: 4 (prema regionima Republike Srbije bez Kosova i Metohije)

Screener za fokus grupe (kriterijumi za izbor učesnika):

- a) minimalno po 2 učesnika različitih godina (15-19; 20 – 24; 25 – 30);
- b) minimalno po 3 učesnika različitog pola;
- c) minimalno po 2 učesnika iz ruralnih oblasti;

- d) minimalno po 1 učesnik iz različitih obrazovnih kategorija (završena osnovna škola – srednjoškolac; završena srednja škola; završena srednja škola – student; završene osnovne studije);
- e) minimalno po 1 učesnik različitog radnog statusa (učenik/student; zaposlen u privatnom sektoru; zaposlen u javnom sektoru; preduzetnik; nezaposlena osoba; osoba koja nije ni u procesu obrazovanja, ni u procesu traženja posla).

Teme:

- 1) Upućenost u agendu 2030 i ciljeve održivog razvoja i prepoznavanje institucija, međunarodnih organizacija ili udruženja koja rade na sprovođenju Agende 2030 i ostvarivanju ciljeva održivog razvoja;
- 2) Prepoznavanje i značaj pojedinačnih ciljeva održivog razvoja;
- 3) Kako da se ciljevi održivog razvoja lakše predstave mladima i šta bi trebalo udruženja ili kancelarije za mlađe da urade da bi ciljeve približili mladima.

b) Realizacija kvalitativnog istraživanja (fokus grupa)

Realizovane 4 fokus grupe F2F (uživo) u Beogradu, Novom Sadu, Kragujevcu i Nišu tokom septembra 2021. godine

Nivo pouzdanosti/Ispunjenošć kriterijuma potrebnih za održavanje fokus grupa: broj i izbor učesnika:

6. septembar – Beograd (ispunjeni svi kriterijumi)

7. septembar – Novi Sad (visok nivo: nedostajao predstavnik preduzetnik i osoba koja nije ni u procesu obrazovanja, ni u procesu traženja posla)

8. septembar – Kragujevac (visok nivo: nedostajala osoba koja nije ni u procesu obrazovanja, ni u procesu traženja posla)

14. septembar – Niš (visok nivo: nedostajao preduzetnik i osoba zaposlena u javnom sektoru)

NALAZI FOKUS GRUPA PREMA TEMAMA ISTRAŽIVANJA

1) Upućenost u Agendu 2030 i ciljeve održivog razvoja i prepoznavanje institucija, međunarodnih organizacija ili udruženja koja rade na sprovоđenju Agende 2030 i ostvarivanju ciljeva održivog razvoja

Nijedan učesnik u sve 4 fokus grupe nije znao šta je tačno Agenda 2030. Jedan deo učesnika je prepoznao da se radi o UN mehanizmu za stvaranje boljeg društva ili o svetskom planu za održivi razvoj (razvoj čovečanstva), ali niko nije znao kada je usvojena Agenda, sa kojim ciljevima tačno i zbog čega je usvojena, niti su prepoznali o kakvom tačno dokumentu se radi.

Mala je, ali nešto viša prepoznatljivost ciljeva održivog razvoja. Skoro svaki učesnik fokus grupe je pokušao da ponudi odgovor šta tačno predstavljaju ciljevi održivog razvoja, zbog čega su važni, čemu služe, ali istraživači su primetili odsustvo jasnog raspoznavanja šta oni zvanično jesu. U svakoj fokus grupi prvi ili prva dva odgovora (učesnika koji su relativno znali šta su ciljevi održivog razvoja) su predstavljali osnovu za odgovore ostalih učesnika, što se vrlo precizno videlo iz njihovih odgovora. Ono što je primetno, u Novom Sadu je stepen prepoznavanja i znanja o ciljevima održivog razvoja nešto viši, posebno kod srednjoškolaca koji su bili deo fokus grupe, što je posledica kako su rekli prisustva određenim programima u školi na kojima se o tome pričalo. Na pitanje o broju ciljeva održivog razvoja nije bilo tačnog odgovora, čak ni kod srednjoškolaca koji su slušali o tome u okviru programa u svojim školama. Takođe, o indikatorima za merenje ispunjenosti ciljeva održivog razvoja nije bilo odgovora koji su se razlikovali od intuitivne pretpostavke da se radi o merenju dokle se stiglo sa realizacijom tih ciljeva.

Nakon raspoznavanja, odnosno objašnjenja od strane istraživača šta su ciljevi održivog razvoja i šta je Agenda 2030 i kako oni vide ove ciljeve na opštem nivou – dominantan stav u svim fokus grupama je bio da tome niko nema šta da zameri, da bi svi

potpisali da se ti ciljevi ostvare, ali da postoji ozbiljan nesklad između toga šta su ti ciljevi i šta država radi ili šta pojedinci rade (države ili pojedinci na globalnom nivou). Dominantan stav je da svet „ide u propast“, da ćemo „nestati zbog klimatskih promena“, da je „čovek uništio planetu i to zbog novca“, da je „kapitalizam uništio planetu“ i da se „zbog bogatstva malog broja ljudi sve ovo dešava“. Gotovo isti odgovori su primećeni i evidentirani u svim fokus grupama.

Dominantno prepoznavanje tema se kretalo pre svega oko zaštite životne sredine i pitanje održivog razvoja se usko povezuje isključivo za pitanje ekologije i životne sredine, a tek posredno (videti i u daljem tekstu) su učesnici skoro svih (osim Beograda gde je ovo primećeno u nešto manjem obimu) fokus grupa spoznali da tema održivog razvoja obuhvata i neke druge teme. Važno je naglasiti da su učesnici čak i sa ovakvim prepoznavanjem ciljeva održivog razvoja, samoinicijativno i kroz razmišljanje uvezali temu sa pitanjima nejednakosti, siromaštva i gladi.

Primetno za sve fokus grupe jeste i to što mladi ciljeve održivog razvoja iako često opisuju u terminima „sve/svet/planeta“ ipak posmatraju isključivo kroz stanje u Srbiji i kada odgovaraju o opštem prepoznavanju problema i važnosti istih, percipiraju samo Srbiju. Tek nakon intervencija istraživača i umetanja u diskusiju i ovih pitanja na globalnom nivou, učesnici fokus grupa su počeli da prepoznaju i globalne probleme – pitanje života u Africi, mnogoljudne zemlje, oblasti pogodjene čestim prirodnim nepogodama, uraganima, sušama, zemljotresima i slično. Ističu da se u Srbiji jako teško živi, ali da mogu samo da zamisle kako se živi u Africi ili „drugim svetskim zabitima“. U jednoj fokus grupi (u Nišu) je otvoreno pitanje kulturoloških razlika i pitanjima kako je nekim mladima (ili celokupnoj populaciji) ipak lakše da živi u nemaštini jer ni ne vide da postoji bolje i da su npr. narodi u Africi i Aziji u nekim svojim sistemima života i da je ipak drugačije, nego kada ste u Evropi u kojoj vidite kako žive drugi mлади, a onda vidite kako se živi u Srbiji.

Mladi na svim fokus grupama navode da je sve više ekoloških problema i da su tek sada stariji počeli da se obaziru na to. Skoro svi smatraju da su mladi ti koji imaju razvijeniju svest o okolini i životu oko nas u odnosu na starije generacije, ali smatraju da je svakako neophodno da se o tome mnogo više uči, posebno u formalnom obrazovanju. Da moramo da naučimo kulturu življenja u skladu sa zaštitom životne sredine.

Jako je razvijen i strah kod gotovo svih učesnika fokus grupe da je priroda nepovratno uništena i da će se u Srbiji tek suočiti sa velikim ekološkim problemima. Sve četiri fokus grupe su održane tako da se razgovor u ovom uvodnom delu usmerio isključivo na temu ekoloških problema i zaštite životne sredine iako su istraživači nakon druge fokus grupe čak usmeravali diskusiju ka ostalim ciljevima, ali je primećeno da se nakon uvoda u temu mladi dominantno okreću ovim problemima i što je jako važno – imaju potrebu da pričaju o tome.

Različite su percepcije mladih o zaštiti životne sredine i ekološkim problemima, ali dosta toga znaju makar na nivou prepoznavanja: problemi zagađenosti vazduha, voda, zemljišta u manjoj meri kao problema sa zagađenjem – više kao prodaju zemljišta stranim firmama, problemi na nivou pojedinih investicija i proizvodnih pogona (Rio Tinto, Smederevo, Zrenjanin), zagađenju koje dolazi zbog saobraćaja (najviše u Beogradu, ali pojavljuje se kao tema i u ostalim gradovima) i slično.

Od prepoznavanja institucija, međunarodnih organizacija i udruženja koja rade na realizaciji ciljeva održivog razvoja – odgovori su bili sporadični. Učesnici su prepoznali Ujedinjene nacije kao međunarodnog aktera koji radi na tome i neke druge organizacije poput UNICEF-a, Ministarstva zaštite životne sredine, Šumarskog fakulteta i organizacije Izviđača Srbije (autorski komentar: Savez izviđača Srbije). Mnogo više je bilo uopštenih odgovora poput „sve što ima veze sa Ujedinjenim nacijama“, „nadležnim institucijama“, „ekološke organizacije i pokreti“, „sindikati“ i slično.

2) Prepoznavanje i značaj pojedinačnih ciljeva održivog razvoja

U ovom delu razgovora u okviru fokus grupe smo ispitivali učesnike da li prepoznaju ciljeve održivog razvoja kao važne za Srbiju i svet i koliko je njima lično važan konkretni cilj. Važna metodološka napomena je da nisu svi ciljevi održivog razvoja ispitani na svim fokus grupama iz razloga nedovoljnog vremena za diskusiju o svakom cilju pojedinačno.

Svet bez siromaštva:

U odnosu na svet bez siromaštva, svi učesnici su jasno rekli da je od suštinske važnosti za čoveka, kako u Srbiji tako i u svetu da bude što manje siromašnih. Navodili su različite razloge, od dostojanstvenog života, do toga da život siromaha nije život i da se svakome mora obezbediti makar minimalna egzistencija. Učesnici navode da iako se u Srbiji živi loše u odnosu na ostatak Evrope, da ipak nije toliko rasprostranjeno siromaštvo i da ipak može koliko toliko da se živi pristojno – makar u većim gradovima. Ovo je posebno bilo izraženo na fokus grupama u Beogradu i Novom Sadu.

Pojedini učesnici su navodili da postoje velike razlike u odnosu na to da li živite u velikim gradovima ili manjim mestima i da postoji veliki broj ljudi koji u Srbiji živi kao siromašno ili su „tu negde, na ivici siromaštva“. Sa druge strane, čuli su se pojedini komentari da se na selu ne živi loše, da makar znate da nećete biti gladni i da pojedini beže u gradove iako im je na selu i sigurnije i bolje za život iz različitih uglova.

Međutim, navodili su pojedini učesnici fokus grupe da mladi danas nisu zainteresovani za život na selu jer nemaju nikakvu budućnost, da nemaju sadržaje koje imaju mladi u gradovima, posebno u Beogradu i da je prirodno da u ovoj eri informacionih tehnologija mladi žele da budu u centru dešavanja. Neki od komentara su bili upravo takvi da npr. razvoj IT

dovodi do toga da danas mladi mogu kvalitetno da žive i dobro zarađuju i sa sela ako su npr. IT-evci, da mogu da rade preko Interneta i da to jesu nove okolnosti koje će možda mlade i zadržati na selu.

Učesnici navode da jedna od glavnih nadležnosti države mora biti upravo to da svakoga zaštiti od siromaštva i da ne dozvoli da se bilo ko nađe u takvoj situaciji. Najveći deo učesnika navodi da je tu i odgovornost društva, sistema u kome živimo i da se moramo kao društvo dogovoriti oko toga koje su ključne vrednosti sistema u kome živimo. Ako je sistem zasnovan na novcu, a jeste – onda moramo da vodimo računa i o onima koji nemaju novca i da ispravimo nepravde.

Pojedini učesnici su naveli da postoje ljudi koji sami biraju siromaštvo, koji jednostavno ne žele da rade i koji se „grebu od nekoga ceo život“ i navode da im takvih ljudi nije žao, ali da svakako mora da postoji neka mogućnost da građani ne žive u siromaštu, a ako neko ne želi iz toga da izđe – onda i treba tako da živi. Na fokus grupi u Kragujevcu je otvorena tema tzv. univerzalnog dohotka koju je spomenuo jedan od učesnika i velika većina se saglasila sa tim da bi države morale da obezebede nekakav minimalni dohodak za svakoga, kako bi mogao da preživi.

Svet bez gladi:

Učesnici su u skoro sve četiri fokus grupe lako prešli na temu sveta/države bez gladi i uvezali ove dve teme kao jednu. Smatraju da je glad naravno važnija, odnosno da niko ne sme biti gladan, ali i da gotovo da siromaštvo podrazumeva i glad. Svi učesnici navode da im je najteže kada čuju da postoje gladna deca, a da to nije redak slučaj ni u Srbiji, a posebno ne u svetu. Dodaju da kada su rekli da jedna od glavnih nadležnosti države treba da bude da niko ne sme da bude siromašan, da je ipak primarna i zauvek će biti prva nadležnost – da niko na svetu ne sme da bude gladan, a posebno deca.

Svi učesnici u sve 4 fokus grupe su se saglasili da ovo mora biti primarni zadatak čovečanstva, da iskoreni glad u svetu i da je to apsolutno najvažniji cilj civilizacije. Jedna od učesnica fokus grupe iz Kragujevca navodi: „Evo sada razmišljam

koliko nisam zadovoljna životom u Srbiji, ali da – sebični smo. Postoje sigurno milioni mlađih koji su gladni, a mi ponekad razmišljamo kako bismo kupili iphone. To je najveća životna nepravda. Niko ne sme biti gladan.“ Neki od učesnika su naveli da smo kao društvo otuđeni i da ne razmišljamo o drugima, ali i da smo uvek nezadovoljni. Nekome je važno da ne bude gladan i to je njegov najveći problem, a nekom drugom da li će uspeti da zaradi stoti milion, jer je on sa prethodnih 99 miliona rešio sve druge probleme. Navode i da je to tako, svakome su njegovi problemi najveći, ali da ipak glad ne sme da postoji.

Svet sa univerzalnom pokrivenošću zdravstvenom zaštitom:

Učesnici su odmah po otvaranju diskusije oko sledećeg cilja održivog razvoja bili stava da je zdravlje neodvojivo, ali i direktno povezano sa prethodne dve teme. Svi učesnici su se saglasili da je zdravstvena zaštita jako važna, da ne postoji život bez zdravstvene zaštite i da je jako neophodno da ona bude besplatna i dostupna svima. Nijedan učesnik u sve četiri fokus grupe nije rekao nešto što bi se kosilo sa ovim dominantnim stavom.

Učesnici smatraju da smo možda tek sada u vreme pandemije shvatili koliko su zdravstvena zaštita i zdravstveni sistem važni, koliko je važno da svi imaju pristup zaštiti i istakli da to ne sme da bude stvar koja zavisi od novca, od položaja, od toga kolika vam je plata i da je pitanje zdravlja i zdravstvene zaštite jedno od najvažnijih pitanja za život. Učesnici u svim fokus grupama su itakli da je zdravstvo u Srbiji na izuzetno niskom nivou, da za većinu stvari morate da idete „privatno“ da radite i da se pregledate, da su liste čekanja ogromne, da su gužve svuda (i pre korone, a sada posebno) i da samo možeš da se nadaš da ti zdravstvena zaštita neće biti potrebna. Jedan deo učesnika je podelio neka lična iskustva o problemima u zdravstvenoj

zaštiti, što lična – što od porodice ili prijatelja i istakli su da iako su mlađi i za sada nisu imali nekih većih problema, da su zabrinuti za to kako izgleda lečenje čak i nekih najbazičnijih hroničnih bolesti.

Učesnici u 2 od 4 fokus grupe su istakli da je važno odati počast lekarima i osoblju koji su „preživeli“ pandemiju i izdržali sve ovo, posebno prošle godine i da je to pokazatelj da može da se radi, ali da postoje problemi zbog kojih nam je usluga tako loša. U Beogradu su istakli da je potrebno „potkupiti“ lekara ili imati vezu da bi se nešto odradilo, dok su u Kragujevcu naveli da i kada mogu da rešavaju neke stvari, da šalju bespotrebno pacijente za Beograd.

Za sve učesnike u fokus grupama ovo pitanje je od velikog značaja i nadaju se da će se stvari popraviti i da država mora da ulaže više novca u zdravstvenu zaštitu svojih građana. Otvorili su i pitanje odlaska mlađih lekara, uz lične priče onih koje poznaju - kako velika većina mlađih lekara odlazi iz zemlje, a kako studenti to planiraju čim budu u prilici. Navode da postoji velika šansa da će problemi u zdravstvenom sektoru tek biti sve veći kada ne bude lekara (čak i ako budemo mogli i hteli da platimo) jer će svi biti u inostranstvu.

Svet u kojem je svima dostupno besplatno i kvalitetno obrazovanje:

Gotovo kod svih učesnika fokus grupe postoji saglasnost o važnosti obrazovanja kako za ceo svet, tako i za Srbiju i njih pojedinačno. Postoje evidentne razlike u stavovima mlađih iz različitih radnih ili obrazovnih kategorija. Mladi koji su srednjoškolci iako vide kvalitet obrazovanja kao nešto izuzetno važno, ne pridaju toliki značaj koliko studenti i oni koji su zaposleni bilo sa srednjim ili visokim obrazovanjem i ovo zapažanje se videlo u svim fokus grupama. Kroz razgovor se uvidelo da se očigledno srednjoškolci još nisu susreli sa tržistem rada ili sa studijama i da zato nemaju takav odnos prema kvalitetu obrazovanja.

Sa druge strane svi su se saglasili oko toga da obrazovanje mora da bude besplatno i dostupno svima i da je to jako važno čak i u kontekstu prethodnih pitanja o siromaštву i gladi i da je upravo obrazovanje koje je dostupno svima preduslov za iskorenjivanje gladi i siromaštva širom sveta. Istakli su činjenicu da kod nas osnovno i srednje obrazovanje jeste besplatno, kao

i deo studija ukoliko imate rezultate, ali da troškovi obrazovanja nisu samo školarine ili ta činjenica da su osnovna i srednja škola besplatne, već i svi propratni troškovi. Istakli su da je dostupnost obrazovanja jedan od najvećih razlika socijalnog statusa, da mnogi dobri učenici nisu u prilici da studiraju zbog tih dodatnih troškova i da ostaju bez prava na visoko obrazovanje zbog toga. Posebno je istaknuto da nisu u istom položaju mlađi iz univerzitetskih centara koji žive u mestu studiranja i oni van njih, jer su troškovi stanovanja van kuće najveći i da je neophodno da se u Srbiji značajno proširi broj mesta u domovima, ali i uslovi života u njima da se poboljšaju. Istakli su neophodnost toga da studentske stipendije budu tolike da mogu makar osnovne troškove života da pokriju jer su one sada samo mali džeparac.

U pogledu kvaliteta obrazovanja istakli su da se mlađi sa tim suoče tek na tržištu rada i da nijedan nivo obrazovanja ne priprema učenike/studente za ono što će da rade. U svim fokus grupama su navedeni problemi politike upisa i to da država školuje kadrove za koje nema mesta na tržištu rada. Ovde je posebno na fokus grupi u Beogradu otvorena diskusija o tome čija je to odgovornost ako ste sami izabrali da nešto studirate i da se ne može politika upisa na fakultete optuživati za te stvari kada studenti znaju šta ih očekuje nakon studija i kakvi su uslovi za zapošljavanje u gotovo svim profesijama.

Generalni zaključak za ovu temu jeste da mlađi smatraju da se pre svega mora obezbediti dostupnost obrazovanja, a onda raditi na kvalitetu i uvezivanju sa tržištem rada i sa mnogo više praktičnog obrazovanja koje će pripremati učenike/studente za posao koji sledi. Pojedini učesnici fokus grupe su iticali da su najbogatije i najrazvijenije one zemlje koje najviše ulažu u obrazovanje i one gde je obrazovanje moderno i primenjivo i da bismo kao država morali nešto da naučimo iz toga i novac uložimo u znanje i obrazovanje i da će se ono lako vratiti.

Svet u kojem postoji rodna ravnopravnost:

Ovo je tema oko koje su postojale najveće razlike i najveće neslaganje među učesnicima fokus grupe i to u sva četiri grada. Opšti zaključak je da postoji ogromna razlika u pogledu važnosti rodne ravnopravnosti, ali i ostvarene rodne

ravnopravnosti u svetu i Srbiji između mladih muškaraca i mladih žena.

Iako niko od mladih muškaraca nije negirao da je važno da se ostvari rodna ravnopravnost, najdominantniji stav kod mladih muškaraca u sve četiri fokus grupe jeste da je on i ostvaren – kako u svetu, tako i u Srbiji, osim verovatno u islamskim državama. Oni smatraju da su žene ravnopravne, da je čak u nekim situacijama „ta ravnopravnost“ otišla i predaleko i da samo šteti ženama. Neki od njih su isticali i da je ženama, a posebno mladim ženama sada i teže nego što je bilo, jer su uspele da se izbore za ravnopravnost i u sferama gde za tim nije bilo potrebe. Oni (mladi muškarci) ističu da se često preteruje sa zahtevima, da se nekada zanemaruju svi drugi kriterijumi npr. kod izbora za posao jer rodna ravnopravnost traži da se na dve pozicije primi po jedna muška i ženska osoba iako su dva muškarca značajno kvalitetniji kandidati (navodi kao lični primer).

Sa druge strane, mlade žene su izričito protiv toga da je rodna ravnopravnost ostvarena, a smatraju da je od ključne važnosti da se ona ostvari i da to mora biti civilizacijski cilj. Navode da jeste ostvaren pomak u odnosu na neka stara vremena, ali da je Srbija (a i svet) i dalje dominantno patrijarhalno društvo, da se žene diskriminišu i da postoje brojni stereotipi o ženama čime se njihova bića nipođaštavaju i čime im se unižava kvalitet života. Ističu na svim fokus grupama da se i dalje suočavaju sa brojnim problemima poput nižih zarada za isti posao od muškaraca, čestim problemima seksualnog uzinemiravanja i zlostavljanja, svi problemi koji idu sa odnosom prema ženama od strane vršnjaka, poslodavaca, potencijalnih poslodavaca (uslovljavanja poslova odsustvom trudnoće u nekom periodu), kolega, pa i odnosa unutar porodice.

Uz veliku opreznost istraživača, fokus grupe su usmeravane da se razgovara o globalnim ciljevima postizanja rodne ravnopravnosti, ali učesnici su često ulazili u diskusije oko konkretnih primera diskriminacije žena i razgovora o primerima koji su odstupali od zadate teme. Zaključak je da zaista postoji ogroman jaz između stavova mladih muškaraca i žena oko ostvarenog stepena rodne ravnopravnosti i da je svakako neophodno raditi upravo na smanjenju ovog jaza iako je pitanje važnosti rodne ravnopravnosti neupitno za sve učesnike fokus grupe.

Svet u kojem je pristup čistoj piјačoj vodi i sanitaciji dostupan svima:

Osim opštih komentara da je naravno neophodno da svaki pojedinac ima pristup čistoj piјačoj vodi i da to jeste jako važna stvar za koju veruju da će biti problem u budućnosti, nije bilo specifičnijih komentara u fokus grupama osim u Novom Sadu. Učesnici u Novom Sadu su se značajnije osvrnuli na probleme piјače vode u Vojvodini, a posebno u Zrenjaninu i činjenici da taj oblast jako dugo nema čistu piјaču vodu.

Učesnici fokus grupe u Nišu su se dotakli pitanja kakvu vodu sada pijemo i ukazali na činjenicu da mnoge porodice ne koriste vodu iz česme, već da isključivo piju flaširanu vodu, a da bi valjda osnovno ljudsko pravo trebalo da bude i pravo na piјaču vodu koja je osnova života, slično kao hrana.

Učesnici fokus grupe u Beogradu su istakli problem velikog broja nehigijenskih naselja, u kojima uglavnom žive Romi i istakli da je neophodno da kao društvo već jednom pomognemo tim ljudima i obezbedimo im adekvatne uslove za život, a pre svega osnovne životne potrepštine (objekte koji imaju struju, vodu i kupatilo).

Evidetno je da se mladima ovaj cilj održivog razvoja mora bolje predstaviti i objasniti značaj kako čiste piјače vode i potencijalnih problema u budućnosti, tako i potrebe da pristup sanitaciji bude dostupan svima.

Svet u kojem je pristup dostupnoj, pouzdanoj, održivoj i modernoj energiji dostupan svima:

U vezi sa ovim ciljem održivog razvoja bilo je malo odgovora od strane učesnika fokus grupe. Osim studenta u Nišu koji je profesionalno preko studija povezan sa pitanjima energije, nismo dobili mnogo odgovora. Uglavnom su učesnici fokus grupe podržali da je neophodno ulagati u obnovljive izvore energije i da to jeste budućnost, najviše iz razloga zaštite životne sredine, ali nije primećeno preterano znanje u ovoj oblasti niti su iskazane preferencije o neophodnosti uticaja na promene u

svetu energije.

Učestalo je bilo isticanje učesnika fokus grupe da u odnosu na sve teme do sada, ovo je ipak tema od manje važnosti osim ukoliko se direktno o njoj ne govori kroz zaštitu životne sredine.

Nalaz sa fokus grupe je da se ka mladima mora preciznije komunicirati šta ovaj cilj održivog razvoja predstavlja i unaprediti postojeća znanja u oblasti energije.

Svet dostojanstvenog rada i održivog ekonomskog rasta:

Svi učesnici fokus grupe su „dostojanstven rad“ kao cilj održivog razvoja smestili blizu po važnosti sa odsustvom siromaštva i gladi. Mnogi od učesnika su gotovo istovetnim rečima u svim gradovima istakli da je jedan od najvećih poraza XXI veka to što se ljudi i dalje tretiraju kao robovi, da rade za jako mali novac sa kojim jedva preživljavaju i da se poslodavci/vlasnici/direktori prema zaposlenima ophode kao prema „stoki“/nižim bićima i slično jer im se može. Mnogi su istakli da je najtužnije kada je neko zaposlen i radi predano, vredno i marljivo, a da sa tom naknadom jedva preživljava. Ističu da je ovo posledica velikog društvenog raslojavanja i toga da poslodavci uzimaju sve za sebe, a radnicima ostavljaju mrvice.

Posebno ističu za Srbiju da su mnogi plaćeni nepravedno malo i ukazuju na značaj toga koliko se nepoštuju obaveze poslodavaca. Posebno glasni učesnici fokus grupe u sva četiri grada povodom ove teme su bili upravo zaposleni učesnici, ali podstaknuti njihovim iskustvima i primerima izrabljivanja koje su navodili nadovezali su se često i drugi učesnici sa svojim pojedinačnim iskustvima ili iskustvima članova porodice ili prijatelja.

Opšti zaključak je da je učesnicima važno da zaposleni ljudi mogu da žive od svog rada i da niko nema pravo da ih izrabljuje. Značajno visoko vrednuju pravo na dostojanstven rad.

Pitanje održivog ekonomskog rasta vide isključivo u relacijama nedjednakosti u zaradama, preciznije u odnosu na

zarade „običnih“ radnika, menadžmenta/direktora i vlasnika i tu vide nepravdu. Smatraju da se radnici moraju više platiti, a dominantan stav je i da se poslodavci (ili pre svega vlasnici velikih korporacija) moraju naterati da više plaćaju svoje radnike.

U ovom delu fokus grupe, bez otvaranja teme od strane istraživača u sve četiri fokus grupe otvoreno je pitanje tzv. partijskog zapošljavanja. Svi mlađi vide veliku nepravdu u partijskom zapošljavanju i postojanju radnih mesta koje svi plaćamo, a na kojima platu primaju partijski vojnici koji ni ne dolaze na posao. Učesnici fokus grupe koji su zaposleni u javnom sektoru su istakli da je takvih primera jako mnogo, ali da se naravno ne može generalizovati na sve, što je dovelo u Beogradu do rasprave između zaposlenog u javnom sektoru i preduzetnika – oko toga koliki je broj partijski zaposlenih, ali i generalno o tome koliko je neodrživ model u Srbiji u kome toliko veliki broj ljudi radi za javni sektor koji je finansiran od strane privatnog sektora, a gde uvek najviše gube oni mlađi preduzetnici. Podstaknuti ovom diskusijom, učesnici fokus grupe u Beogradu su istakli i da bi globalni cilj morao da bude i unapređenje položaja mlađih preduzetnika i da bi Srbija trebalo malo više da se posveti domaćim, malim (a posebno mlađim) preduzetnicima i da ih podstakne subvencijama umesto što subvencionisu strance koji ugnjetavaju i izrabljaju radnike.

Svet u kojem se investira u infrastrukturu i inovacije:

U vezi sa ovim pitanjem nije bilo previše odgovora ni u jednoj od četiri fokus grupe. Osim opštег stava da je neophodno ulagati u inovacije i da je uz obrazovanje to put kojim se Srbija može podići sa evropskog dna i uz komentare da je neophodno mlade upućivati u informacione tehnologije mnogo više nego što je to sad jer nam je to komparativna prednost na tržištu, nije bilo ozbiljnijih rasprava ili tumačenja i uopšte izjašnjavanja učesnika fokus grupe na ovu temu.

Istraživači su pokušali da podstaknu razgovor oko infrastrukture u gradovima gde su se fokus grupe održavale, učesnici nisu imali komentara na važnost ove oblasti.

Nalazi fokus grupe pokazuju da mlađi sa jedne strane inovacije i informacione tehnologije prepostavljaju kao deo njihove generacije, a sa druge strane ne vide značaj infrastrukture u npr. gradovima. Trebalo bi ka mlađima preciznije komunicirati značaj infrastrukture i potencijalnih problema sa kojima će se pre svega veliki gradovi i gradovi sa velikim migracijama (ka njima) suočavati.

Svet u kojem se smanjuju nejednakosti:

Svi učesnici fokus grupe su se saglasili da je dosta već rečeno o nejednakostima i nejednakosti kroz ostale ciljeve održivog razvoja – siromaštvo, rad, pristup resursima, ekonomski rast i slično. Dodali su samo da je jako važno da svi budu jednaki i pred zakonom, da naše društvo ozbiljno razara to što postoje oni koji su izvan i iznad zakona, da se vidi da osim socijalnih i ekonomskih nejednakosti – da postoje velike društveno-političke nejednakosti i da se u stvari u trouguлу: politika – novac – moć kriju svi problemi. Kako sa nejednakostima ekonomske prirode, tako i svake druge. U svim fokus grupama je dodatno istaknut značaj ovih nejednakosti, da ne postoji isti zakon za sve, da i „pravda“ može da se kupi i da je Srbija u mnogome nepravedna zemlja, a da je ključni razlog u sprezi politike i velikog novca.

Učesnici fokusu grupe ističu i da je neophodno kreirati novi političko-ekonomski sistem koji će kao prvi cilj imati upravo uspostavljanje jednakosti među građanima u svim oblastima. Da se cene rad, trud, znanje i požrtvovanost, a ne političke i druge veze i da se konačno tome mora stati na put.

Na svim fokus grupama se diskusija kretala u pominjanju primera neravnopravnosti i nejednakosti u različitim oblastima, a u pokušajima da se rasprava usmeri direktnije na ovaj cilj održivog razvoja, komentari učesnika su bili da su te vrste nejednakosti već dovoljno objasnili kroz prethodne teme i da su sve te stvari povezane.

Svet bezbednih i održivih gradova i pristupačnog stanovanja:

U vezi sa ovim ciljem održivog razvoja, učesnici su dominantno navodili da su pitanje života u urbanim i ruralnim područjima već pojasnili i objasnili stav, ali su na svim fokus grupama istakli na velike probleme oko manjka zelenih površina, parkova, o urbanističkom „ludilu“, „kriminalu“, „stavi zgradu gde ne može ni česma“ i slično. Mladi u Srbiji očigledno imaju negativan stav prema preteranoj gradnji u sva četiri grada i ističu da se tome mora stati na kraj iako, kako kažu, razumeju potrebe. Sve više ljudi se seli u naš grad, ali mora da postoji neki red i da se ne umanjuje kvalitet života ostalih ljudi. Usled nerazumevanja teme, na fokus grupi u Beogradu i Novom Sadu je otvorena tema preskupih cena stanova za kupovinu ili za iznajmljivanje i mladi u tome vide ogromne probleme za sebe i svoje vršnjake i smatraju da je mladima jako teško da se osamostale. Opet nije prepoznata važnost infrastrukture gradova kod mlađih u oblastima kao što je javni prevoz.

Nalazi fokus grupe pokazuju da je neophodne mlađe više upoznati sa konceptom bezbednih i održivih gradova i pristupačnog stanovanja i važnosti za društvo.

Svet odgovorne potrošnje prirodnih resursa i odgovorne proizvodnje:

Učesnici fokus grupe su intutitivno u ovoj oblasti odgovarali da je neophodno pažljivo trošiti prirodne resurse i da se mora postići konsenzus šta je neophodno da se proizvodi ili da se troši ukoliko zavisi od neobnovljivih prirodnih resursa. Iskazano je veliko nepoznavanje zadate teme.

Tek nakon intervencije istraživača, dobijeni su konkretniji odgovori u oblasti poljoprivrede i hrane, ali na nivou osuđivanja bacanja hrane ili ekspolatacije drugih resursa.

Fokus grupe pokazuju da je neophodno unaprediti znanja mlađih o potrošnji prirodnih resursa i odgovorne proizvodnje u cilju zaštite životne sredine.

Svet smanjenih klimatskih promena i ublažavanja katastrofa izazvanih klimatskim promenama:

U ovom delu fokus grupa učesnici su navodili sve probleme životne sredine i upućivali su na odgovore iz prvog dela fokus grupa kada su dominantno pričali o zaštiti životne sredine. Osim ponavljanja primera ili tema sa početka razgovora nije bilo dodatnih komentara osim da je to jako važna tema za ceo svet i da ćemo posledice klimatskih promenata osećati sve više i više.

Svet održivog upravljanja i zaštite morskih i priobalnih ekosistema od zagađenja sa kopna:

I u ovom delu fokus grupa učesnici su se vraćali na opštu priču o zaštiti životne sredine. Na svim fokus grupama je ukazano na to da je čovek najveći zagadživač i da je neophodno uvesti sistem koji bi kažanjavao one koji zagađuju reke (što su prepoznali kao relevantno za Srbiju u ovom kontekstu). Jedan od učesnika fokus grupe iz Niša koji je ribolovac po sopstvenim rečima je istakao da i u Srbiji postoje ozbiljni problemi sa ribljim fondom, da se toleriše nelegalno pecanje, pomor ribe i da ne može da veruje kako to može da se toleriše i dozvoljava. Većina učesnika je istakla da veruje da je situacija u morima i okeanima očajna i da bi svakako trebalo obratiti pažnju na to i na globalnom nivou.

Svet zaštite i očuvanje zemljišta i šuma:

I u ovom delu razgovora sa učesnicima na fokus grupama nije bio prevelik broj konkretnih odgovora. Uglavnom su mladi govorili generalno o zaštiti životne sredine uz ponavljanje iz prethodnih delova fokus grupa da postoji veliki problem prodaje zemljišta strancima i da ćemo ostati bez zemlje u svojoj zemlji (ovo je posebno naglašavano na fokus grupama u Nišu).

i Novom Sadu). Dodatno su učesnici fokus grupe govorili o primerima nelegalne seče šuma (posebno u Novom Sadu na primeru Fruške Gore).

Mladima je izuetno važna tema zaštite životne sredine, ali je potrebno unapređivanja znanja o različitim oblastima životne sredine i značaju koje svaka posebna oblast ima za planetu i Republiku Srbiju.

Svet mira, pravde i snažnih institucija:

U ovom delu fokus grupe učesnici su gotovo kao po pravilo ukazivali na odsustvo pravde u društvu u Srbiji u kontekstu politike, partijskog zapošljavanja, kupovine diploma, uspeha preko političkih partija, ali čak i na globalnom nivou u odnosu podele na bogate i siromašne.

Zabrinjavajuće je često pominjanje toga da je začuđujuće kako Evropa i svet nisu u nekom ozbilnjijem sukobu već duži vremenski period, uz naravno naglašavanje da se nadaju da će mir biti trajno uspostavljen. Isti su komentari i na pitanje odnosa Srbije i suseda uz nadu da će ova generacija mladih preskočiti nedaće i užase koje su proživeli njihovi roditelji sa ratovima '90-ih godina.

Na svim fokus grupama je istaknuto da je nepravda prisutna svuda – u svim aspektima života, a da je najviše rasprostranjena kroz partijsko zapošljavanje, korupciju i kupovinu svega novcem i da je posledica političkih odnosa i sprege politike i kriminala.

Opšte je i uverenje da mladi ne mogu imati poverenja u institucije sve dok one ne cene znanje i rad, nego partijske knjižice i skoro svi učesnici navode da nemaju poverenje ni u jednu instituciju sistema Republike Srbije, ali ni u međunarodne institucije ili organizacije poput Evropske unije.

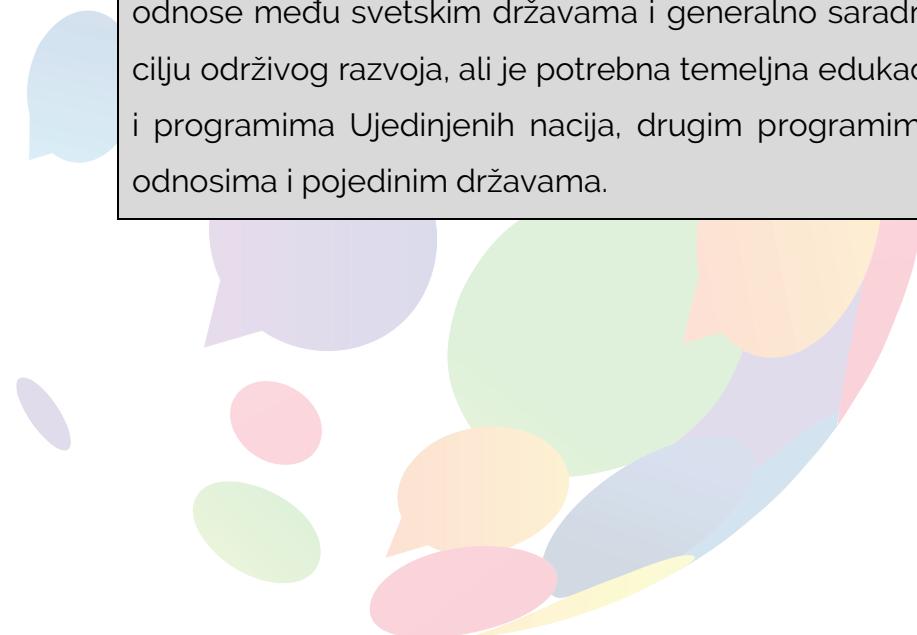
Uopšten stav među mladima je da je u Srbiji potrebno izgraditi sistem iz temelja, od početka i od nule. Da sve što je pokušano

poslednjih 30 godina nije donelo rezultate i da je neophodno kada se stvore uslovi za to krenuti u izgradnju sistema i institucija iz pepela u kome smo sada. Ovo pitanje jeste važno za mlade, ali deluje da ga ne razumeju kroz koncept institucija i vladavine prava.

Globalne solidarnosti i saradnje svih država:

U vezi sa ovim pitanjem na obe fokus grupe (Kragujevac i Niš) gde se diskutovalo o ovom pitanju se vodila ozbiljna rasprava između učesnika o tome zašto ne postoji globalna solidarnost i zašto je nemoguća saradnja svih država. Većinski stav mlađih je da postoje ozbiljne razlike između bogatih i siromašnih zemalja, da je bogatima cilj da samo eksploratišu siromašne i da se tu nikada neće ostvariti iskrena saradnja i da je globalna solidarnost mit. Jedni su za to optuživali SAD, drugi Veliku Britaniju, treći sve kolonijalne sile, četvrti su govorili da sada Kina radi isto i to sa Srbijom, peti su branili Rusiju itd.

Postoje ozbiljne razlike između mlađih u Srbiji u odnosu na to kako gledaju međunarodne odnose najšire gledano i odnose među svetskim državama i generalno saradnju između naroda. Neke stvari su učesnici umeli da prepoznaju u ovom cilju održivog razvoja, ali je potrebna temeljna edukacija i unapređenje znanja mlađih o globalnoj saradnji država, institucijama i programima Ujedinjenih nacija, drugim programima partnerstva i edukacija o selekciji vesti koje čitaju o međunarodnim odnosima i pojedinim državama.

3) Kako da se ciljevi održivog razvoja lakše predstave mladima i šta bi trebalo udruženja ili kancelarije za mlade da urade da bi ciljeve približili mladima

U sve četiri fokus grupe smo od učesnika pokušali da dobijemo savete kako bi udruženja, omladinski radnici ili kancelarije za mlade mogli da kvalitetnije komuniciraju ciljeve održivog razvoja i šta bi to bili mehanizmu putem kojih bismo mlađe mogli da edukujemo o ciljevima održivog razvoja.

Na fokus grupi u Novom Sadu je istaknut značaj toga što je grad bio proglašen za Omladinsku prestonicu Evrope i da se preko tih programa koji i dalje funkcionišu i kancelarije za mlađe možda mlađi mogu više uputiti u sve ciljeve održivog razvoja. U Kragujevcu je takođe ukazano na to da bi preko kancelarije za mlađe moglo da se unapredi znanje mlađih o ciljevima održivog razvoja i da se možda i okupe volonteri koji bi radili na tome.

Svi ostali komentari su bili usmereni isključivo na formalno obrazovanje i da je to jedini način da se komunicira sa svim mlađima. Kako ističu, sve ostali mehanizmi bi bili manjeg dometa, bez šanse da dođe do šireg kruga mlađih i da bi samo npr. kroz časove građanskog vaspitanja moglo da se ukaže na važnost svih ciljeva održivog razvoja.

Na svim fokus grupama je ukazano na to da mlađi sigurno nisu ti koji onemogućavaju razvoj, da su mlađi svakako saveznici i da se npr. tako i kampanja (shvatili su kao kampanju promocije, prim. istraživači) može komunicirati ka mlađima – mlađi kao saveznici za unapređenje ciljeva održivog razvoja. Na svim fokus grupama je zaključeno da su manje-više svi saglasni sa svim ciljevima (osim diskusija povodom rodne ravnopravnosti) i svesni su njihove važnosti, a da je sigurno da mlađi ne mogu biti odgovorni za loše stanje u svim ovim oblastima i da baš zato mlađi mogu biti saveznici u kampanjama.

Naveli su da iako možda ne znaju svih 17 ciljeva razvoja taksativno, da ih vrlo dobro razumeju i svesni su njihovog značaja za svet u kome će živeti. Kako je zaključeno na svim fokus grupama, mlađi će sigurno dati svoj doprinos u realizaciji ciljeva i sigurno im neće biti protivnici.

Izradu ovog istraživanja omogućile su vlade Švajcarske i Nemačke u okviru Platforme "Održivi razvoj za sve" koju implementira Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. Stavovi izneti u tekstu predstavljaju stavove autora i ne odražavaju nužno zvanične stavove vlada Švajcarske i Nemačke, kao ni Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH.

Istraživanje je sprovedeno u okviru Platforme "Održivi razvoj za sve", koju podržavaju vlade Švajcarske i Nemačke, a implementira Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH.

Za više informacija molim vas kontaktirajte info@sdgs4all.rs